

I vems tjänst? För människors bästa?

Frågan är angelägen. För kyrkan, för prästen, för diakonen, för varje kristen. I vems tjänst står kyrkan, när hennes företrädare uttalar sig i media? I vems tjänst står prästen när han viger ett brudpar, begraver en avliden, gör ett sjukbesök eller predikar? Frågan är angelägen men inte onödig, trots att svaret borde vara självklart.

Det tillhör standardsvaren, då en nyvigd präst eller diakon intervjuas i någon lokaltidning, att denne valt sitt yrke för att »tjäna människor». Ändå säger vigningslöftena i stort sett ingenting om detta. Tyngdpunkten i löftena handlar om att utöva uppdraget så att Gud blir ärad och kyrkan uppbyggd, att rent och klart förkunna Guds ord, att rätt förvalta sakramenten och förverkliga kallelsen med Kristus som förebild. För såväl prästen som diakonen betonas att leva som »Kristi tjänare öppen för människors behov».

Vad Hjalmar Söderberg med bitande ironi skrev om predikanter i *Djävulen söker monolog* gäller också i ett vidare sammanhang, att »somliga predika som det faller dem in, och det är ändå de bästa; men de allra flesta predika så, som de tro att publiken vill ha det. De äro sannerligen inte en bit bättre än liberalkonservativa tidningsredaktörer.» Om kyrkan framträder så som hon tror att publiken vill ha henne och försöker sträva efter att tjäna människor genom att infria deras förväntningar, förlorar hon snart sin trovärdighet.

Att tjäna människor är krävande, därför att människor är krävande. Ropet från människor är enormt, behovet av vård, omsorg, medmänsklighet, respekt, lyssnande, inlevelse och kärlek är ousinligt. Omvårdnadsyrkena tillhör de kategorier på arbetsmarknaden som vuxit mest under de senaste femtio åren. En stat som mer betonar sina skyldigheter mot medborgarna än medborgarnas skyldigheter mot samhället blir en gränslös modersfamn, av vilken krävs att varje behov skall tillfredsställas. Den gamle statsministern Tage Erlander talade om risken för »de stigande förväntningarnas missnöje».

För kyrkan är detta en utmaning, ty ropen skalla, ge frid och tröst åt alla. Men kyrkan kan inte vara alla till behag. Risken finns att hon då tärs av ett omätligt behov av att bli älskad av folket, media och opinionsbildare och därför strävar efter att motivera sin existens genom att vara en aktiv aktör på samhällsarenan.

Kyrkan måste förstås agera på samhällets arena. Men inte för att tjäna vare sig stat eller människor utan för att tjäna Kristus. Att tjäna människor är stort men att tjäna Kristus är större. När det sker ser man inte bara Kristus i sin medmänniska, utan man ser henne också så som Kristus ser henne.

Vad Paulus en gång skrev om sin medarbetare Epafros, som »till ert bästa är en trogen tjänare åt Kristus» (Kol. 1:7), är ett nödvändigt korrektiv. Annars är det lätt hänt att kyrkan aningslöst ställer sig i människors tjänst, men ändå tror sig vara i Guds. Hon blir då gärna tidens, opinionens och trendernas fånge. Då kan omistliga teologiska grundtankar som försoningsläran ifrågasättas som obegripliga och irrelevanta. Då börjar lagen tränga undan evangeliet, för lagen är mänskligt sett både mer begriplig och rättvis än evangeliets dårskap om en korsfäst Kristus. Att tjäna Kristus ger balans åt uppdraget att leva i men inte av världen. Ty det är när kyrkan tjänar Kristus som hon djupast tjänar människan. Utan Kristus blir tjänsten för människan alltför ytlig med risk för att hamna i feel-goodbranschen. Kyrkans uppdrag gäller förvisso att lindra mänsklig nöd, bidra till världens fred och ge hopp i en tid av hopplöshet. Men framför allt skall hon bära vittnesbörd om en frälsning, som är större och mer än vad som kan vinnas i världen. När allt hopp är ute, så vet Kyrkan såsom Kristi tjänare att hoppet ändå inte är ute.

Detta har praktiska och pastorala konsekvenser. En församling kan vara så lyhörd inför människors krav och önskemål, inför vad som ligger i tiden, att hon förlorar det stora

perspektivet. Kyrkan vill mer. Uppdraget är större. Under tyngden av det uppdraget böjs lätt såväl kyrkans som hennes tjänares ryggar.

Men måtte då inte ryggraden knäckas så att det lämpliga får vara vikarie för det sanna. Den pedagogiska utmaningen är inte att osynliggöra vad som uppfattas som otidsenliga dogmer utan att begripliggöra dem. Vad Simone Weil skrev om bildningen i *Att slå rot* gäller i än högre grad teologin, att vad som krävs är »inte en popularisering, utan en översättning, vilket är något helt annat».

Ett exempel på, när spänningen mellan människors önskemål och troheten mot Kristus ofta blir tydlig, är de kyrkliga handlingarna. Dopfamiljens förväntningar, brudparets önskningar och de sörjandes krav kan stå i konflikt med det teologiska innehållet. Flertalet präster känner nog igen sig i detta. Frestelsen är stor att mer bjuda på sötman än på allvaret och djupet. Onödigt rigiditet kan skapa hinder för att nå fram med evangelium, välmenad välvillighet riskerar att släta ut de kyrkliga handlingarnas betydelse. En väl motiverad pastoral praxis kan vara en hjälp för prästen att agera vist, lyhört, tydligt och kärleksfullt.

Ett annat exempel är just förhållandet mellan lag och evangelium. Lagen är lättare att motivera för vem förstår inte hur sant det är, att vi skall älska varandra, och att kärleken är störst. Men den mänskliga kärleken är inte störst. Den är ett lagens påbud och tenderar att i förkunnelsen bli moral för att inte säga moralism. På denna kärlekens plattform finns många enkla vinster att göra, att tala om världens fred, att all kärlek är vacker, att acceptera varje människa sådan hon är, att göra gott och allra godast skall kyrkan göra. Och detta är rätt och riktigt.

Men det leder fel om evangeliet hamnar i skuggan. Ty kärleken är störst, därför att Kristi kärlek är störst. Inte mänsklig. Kärleken definieras av att Gud först har älskat oss och utgivit sin ende son för våra synder. På samma sätt är världens fred otvivelaktigt ett uppdrag för kyrkan, hon känner ju den frid som världen inte känner – friden med Gud i Kristi försoning, en frid som världen inte kan ge men som är all freds yttersta källa.

En kyrka vars präster, diakoner och allt Guds folk tjänar Kristus till människors bästa rundar inte evangeliet för att tala om den mer begripliga lagen. Eller som ett allt vanligare uttryck har blivit – att vi skall göra kyrka. Värre kan det inte bli, för då förvandlas kyrkan till att vara en lagens profet och inte en nådens oas. Däremot, när kyrkan vet sig tjäna Kristus upptäcker hon att Kristus redan tjänat kyrkan genom den yttersta tjänsten – det enda och slutgiltiga offret för världens skull och för världens liv. Till människors bästa.